

Pohjoismainen yhteisymmärryspöytäkirja rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittäviä sivuliikkeitä koskevasta yhteistyöstä

Ruotsin, Suomen, Norjan valtiovarainministeriöiden ja Tanskan elinkeinoministeriön kesken on Ruotsin valtiovarainministeriön johdolla valmisteltu yhteisymmärryspöytäkirja rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittäviä sivuliikkeitä koskevasta yhteistyöstä. Ruotsin valtiovarainministeriö esittää, että yhteisymmärryspöytäkirja allekirjoitettaisiin 9.12.2016

1. Tausta

Yhteisymmärryspöytäkirjan taustalla on Nordea-pankkikonsernin päätös muuttaa yhtiöoikeudellista rakennettaan siten, että Nordea harjoittaa liiketoimintaansa muissa pohjoismaissa jatkossa pääosin sivuliikkeiden kautta, aiempien tytäryhtiöiden sijaan. Muutos vaikuttaa merkittävästi Suomen, Ruotsin ja Tanskan viranomaisten käytettävissä oleviin toimivaltuuksiin koskien näiden uusien sivuliikkeiden toimintaa. Pankkiunioniin kuuluvan Suomen osalta muutos sivuliikkeeksi vaikuttaa vastaavasti myös EKP:n (pankkivalvontaelimen) ja EU:n yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toimivaltuuksien soveltamiseen.

Ministeriöiden välisen yhteisymmärryspöytäkirjan lisäksi Ruotsin, Suomen, Tanskan ja Norjan pankkivalvontaviranomaiset sekä Euroopan keskuspankki allekirjoittivat rahoitusvakauden kannalta merkittävien sivuliikkeiden valvontaa koskevan valvontapöytäkirjan 2.12.2016. Ministeriöiden yhteisymmärryspöytäkirjassa todetaan valvontaviranomaisten yhteistyön tärkeys ja viitataan tähän pohjoismaiseen valvontapöytäkirjaan.

2. Yhteisymmärryspöytäkirjan oikeudellinen luonne ja kattavuus

Yhteisymmärryspöytäkirja ei ole oikeudellisesti sitova. Yhteistyöpöytäkirjalla ei luoda viranomaisille uusia toimivaltuuksia, eikä määrätä toimivaltuuksien käytöstä. Yhteistyöpöytäkirja perustuu kaikkia pohjoismaita sitovien EU-/ETA-säädösten säännöksiin ja niiden soveltamiseen.

Yhteisymmärryspöytäkirja koskee yhteistyötä yleisesti liittyen kaikkiin rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittäviä sivuliikkeisiin. Jatkossa myös muut pohjoismaissa toimivat pankkiryhmit saattavat muuttaa yhteisömuotoaan siten, että ne järjestävät toimintansa tällaisten vakauden kannalta merkittävien sivuliikkeiden välityksellä.

3. Yleiset periaatteet ja tietojen vaihto

Yhteisymmärryspöytäkirjan lähtökohtana on viranomaisten (ministeriöiden, valvontaviranomaisten, kriisinratkaisuviranomaisten) välisen yhteistyön sujuvuus ja oikea-aikainen tiedonvaihto. Tämä on merkittävää, koska sivuliikkeen osalta toimivaltuudet koskien pankkien vakavaraisuusvalvontaa ja kriisinratkaisua ovat pankin kotivaltiota ja sivuliikkeen isäntävaltion viranomaisilla on vain hyvin rajatut toimintamahdollisuudet, vaikka sivuliikkeen toiminnalla on merkittävä vaikutus isäntävaltion rahoitusjärjestelmän vakaudelle.

Valvonta- ja kriisinratkaisuviranomaisten välisen yksityiskohtaisen tiedonvaihdon lisäksi rahoitusvakauden kannalta merkittävien sivuliikkeitä koskevia asioita käsitellään yleisemmällä tasolla säännöllisesti myös ministeriöiden välillä. Salassa pidettävien tietojen vaihtamisen osalta toimitaan EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisesti

4. Pankkikriisinhallintaa koskevat periaatteet ja yhteistyö

Yhteisymmärryspöytäkirjassa todetaan, että pankkien mahdollisissa kriisitilanteissa sovelletaan EU:n elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin ja talletussuojadirektiivin (ja Suomen osalta sitä täydentävän kriisinratkaisuasetuksen) mukaisia periaatteita ja toimintatapoja. Tämän EU-lainsäädännön mukaisesti pankin kotivaltion kriisinratkaisu-järjestelmä ja talletussuojajärjestelmä vastaavat kriisitilanteessa tarvittavasta rahoituksesta ja talletussuojakorvausten kattamisesta. Jos jokin jäsenvaltio on päättänyt kansallisessa lainsäädännössä EU-lainsäädäntöä korkeammasta talletussuojan tasosta, tämä lisäsuoja tulee katettavaksi kyseisen jäsenvaltion talletussuojajärjestelmästä.

Suomen osalta tämä tarkoittaa, että Suomessa toimivan ruotsalaisen pankin sivuliikkeen osalta kriisinratkaisun kustannukset ja talletussuojakorvaukset katetaan Ruotsin talletussuojajärjestelmästä. Suomen talletussuojajärjestelmän tehtävä on hoitaa maksumuoritukset yksittäisille suomalaisille tallettajille Ruotsin talletussuojajärjestelmän osoittamilla varoilla.

Yhteisymmärryspöytäkirjassa todetaan viranomaisten keskinäisen yhteistyön tärkeys kriisitilanteiden hallinnan osalta. Tältä osin yhteisymmärryspöytäkirjassa korostetaan säännöllisten kriisinhallintaharjoitusten merkitystä ja näistä saatavaa hyötyä etukäteen laadittavien pankkien kriisinhallintasuunnitelmien valmistelussa. Ensimmäinen yhteisharjoitus järjestetään vuonna 2018 pohjoismais-balttilaisen vakausryhmän puitteissa.

5. Makrovakauseräpolitiikkaa koskevat periaatteet ja yhteistyö

Yhteisymmärryspöytäkirjassa korostetaan makrovakauserävälineiden vastavuoroisen soveltamisen merkitystä. Makrovakauseräpolitiikkaa koskevaa osuutta yhteistyöpöytäkirjasta sovelletaan ministeriöihin siltä osin kun ovat makrovakauseräviranomaisia. Tällä hetkellä Tanskan elinkeinoministeriö toimii makrovakauseräviranomaisena, muissa jäsenvaltioissa makrovakauseräviranomaisena toimivat pankkivalvontaviranomaiset.

Makrovakauseräpolitiikassa lähtökohtana on makrovakauserävälineiden vastavuoroisen tunnustaminen. Siltä osin kun käytettävissä olevat välineet poikkeavat jäsenvaltioiden kesken toisistaan, on pyrkimyksenä soveltaa lähinnä samaan lopputulokseen johtavaa välinettä.

6. Voimaantulo, muuttaminen ja liittyminen

Yhteisymmärryspöytäkirjan on tarkoitus tulla voimaan allekirjoituspäivänä 9.12.2016 ja sitä tarkastellaan uudelleen, jos yhteistyön kannalta olennainen EU-lainsäädäntö merkittävästi muuttuu. Myös muut valtiot voivat liittyä yhteistyöpöytäkirjaan.